

Naročnina listu: =

Celo leto . . . K 12—
Pol leta . . . „ 6—
Četrt leta . . . „ 3—
Mesečno . . . „ 1—

Zunaj Avstrije: =

Celo leto . . . K 17—

Posamezne številke

:: 10 vinarjev. ::

STRAŽA

Inserati ali oznanila

se računijo po 12 vinarjev
od 6redne petivtrste: pri
večkratnih oznanilih velik
::: popust. :::

„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek
::: popoldne. :::

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
Koroška ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Pogajanja za delazmožnost štajerskega deželnega zbora — razbita.

Maribor, 6. okt. 1913.

Vse stranke deželnega zbora so bile s tem zadovoljne, da se previdno pripravi kratko decembersko zasedanje štajerskega deželnega zbora, v katerem se bi pred vsem skrbelo, da se po možnosti ugotovi želja učitelstva in deželnega uradništva. Toda — nemški vitez Pantz in glavni urednik „Tagesposten“ dr. Reichenauer s tem nista bila zadovoljna, ker sta imela pripravljeno združitev centroma in svobodomiselnih agrarne stranke, ki je bila mišljena kot bluff za začetek volilnega boja. Cesarški namestnik grof Clary se jima je udal, toda deželnega zbora ni takoj razpustil, temveč začel še prej sondirati, ako bi vendar le ne šlo. Iz sondiranja so se razvila pogajanja. A niti grof Clary, niti nemška večina ni resno mislila na zasedanje. Grof Clary ima samo eno skrb, da ugotovi imenovani dvojici, nemška večina pa, da se pred volitvami ne obremenijo z nobenimi novimi davki. Nasproti učitelstvu pa je treba dokazati, da je zopet vsega kriva hudobna slovenska delegacija. To je bil koncept, s katerim sta vladna in večina prišli v pogajanja. V koliko se je udeležilo, c tem naj sodijo čitatelji.

Slovenski klub je stopu v pogajanja s konkretnimi predlogi, ki jih je pismeno javil vladni in nemški večini. Prvi predlog se glasi:

„Slovenski klub je pripravljen, v jesenskem zasedanju štajerskega deželnega zbora sodelovati, želi pa s svoje strani, da se sprejmejo v delovni program ti-le predmeti:

1. Zakon o šolskem nadzorstvu, vladna predloga, z določilom, da o slovenskih in utrakvističnih šolah odločajo: predsednik, šolski referent, duhovniški zastopnik flavantinske škofije, deželni nadzornik za slovenske in utrakvistične šole, slovenski deželni odbornik in zastopnik slovenskega učiteljstva.

2. Izplačitev zaostalih cestnih doneskov, sklep glede cestnih doneskov za bodoče.

3. Brezobrestna posojila za vinograde.

4. Slovenske meščanske šole in ena slovenska kmetijska gospodinjstva šola.

Saniranje deželnih financ se omogoči samo v zvezi s celoletnim proračunom in po sprejetju finančnega načrta v državnem zboru. Ob enem se mora istodobno s saniranjem financ zakoniti predlog za delitev deželnega šolskega sveta in ustvaritev slov. in nemškega gospodarskega sveta za Štajersko.“

Nemška večina je vse slovenske propozicije — kratkoma odbila ali jih tako spreminila, da niso imele za slovenski narod nobene vrednosti več. Toda pogajanja so se ustmeno nadaljevala in na podlagi ustmenih podatkov je Slovenski klub izdelal nove propozicije, da bi vendar le omogočil jesensko zasedanje, za katerim učiteljstvo toliko hrepeni. Vposlal je vladni in večini te-le predloge:

„Ker pogajanja o delovnem programu, ki se je začetkom sestavil za nameravano jesensko zasedanje 1913, niso dovedla do nobenega rezultata, dovoljuje si Slovenski klub na program, ki se je ustno predložil in pogovoril, to-le odgovoriti:

1. Ustanovitev vsaj ene meščanske šole s slov. učnim jezikom se mora za šolsko leto 1914-15 že v nameravanem jesenskem zasedanju zakonito ugotoviti; pri tem se presumira, da se tokrat tudi za nemško prebivalstvo ne ustanovi več kot ena meščanska šola.

2. Od osrednje vlade za ustanovitev slovenske gospodinjstva šole obljubljena svota 80.000 K se odkaže deželnemu odboru, da ustanovi šolo. Ravnotako se odstopi deželnemu odboru obljubljena svota 4000 kron za vzdrževanje šole, z obveznostjo, da nadalje dežela vzdržuje šolo.

3. S cestnimi doneski se ima začeti s 1. januarjem 1914.

4. Istotako z brezobrestnimi posojili.

5. Predlogi o 1., 2., 3., 4. se nam morajo pred sklepom pogajanj predložiti. Za natančno izpolnitev sporazuma morajo klubi in vlada sprejeti garancijo.“

Predno se je nemška večina o teh pogojih posvetovala in sklepala, je padel slovenski delegaciji grof Clary v hrbet ter izdelal posredovalni predlog med slovenskim in presumiranim (!) nemškim odgovorom. Samoumevno, da je večina Claryjev zahrbtni posredovalni (!) predlog sprejela, ker je bil že vnaprej — dogovorjen z Nemci. Claryjev posredovalni

predlog se je v vsem štrnjal z nemškim stališčem in sicer: 1. da se slovenska meščanska šola zida, ko bo državni finančni načrt gotov, in ob enem s 5 do 7 (!!) nemškimi meščanskimi šolami. 2. da dežela sicer vzame denar za gospodinjstvo šolo, a kar bo več stala zidava in vzdrževanje, si naj plačujejo Slovenci sami (!). (Tudi 3. in 4. točka se je navezala na državni finančni načrt.

Kakor vsakokrat, tako se je cesarski namestnik grof Clary tudi sedaj, ko je videl, da nemška večina ne odjenja, postavil ob njeno stran ter je hotel pomagati s „posredovalnim predlogom“ večini iz zagate, češ, sedaj bodo Slovenci odklonili vladni predlog in s tem naprtili vso krivdo — na slovenske rame. In za to se je šlo! Ako bo treba, bomo prišli z dokazi na dan, da ni niti nemški večini, niti vladni za zboljšanje učiteljskih plač, a niso imeli poguma, da bi prevzeli odgovornost nase. Zato so vprizorili pogajanja, da preložijo krivdo na druge rame. Slovenski klub je seveda vstrajal na svojem itak skromnem stališču.

Pogajanja so se torej zopet brez rezultata razbila. Prej ali slej pride razpust.

Ob 4. uri popoldne: Ravno kar izvemo, da je poslanec dr. Korošec zopet nujno poklican v Gradec, ker hoče grof Clary namediti še zadnji poskus, da ustvari delazmožnost. Pogajanja so se torej zopet — pričela.

Liberalni grobokopi so se našli z največjim germani- zatorjem sodišč — eksclenco Pittreichom.

Naš zadnji članek o Pittreichovem stališču nasproti slovenskim sodnikom je izzval največje ogorčenje med slovenskim ljudstvom. Temu se seveda ne smemo čuditi, ker smo pričakovali najhujši odpor od strani celega slovanstva. Tak sistem ne zadene slovenskega naroda samo v narodnem oziru, temveč vprašanje postane socialno ter je za našo slovensko učečo se mladino in slovenske stariše največjega pomena. V perečih, skupnih vprašanjih smo pač upali, da se bodo postavile vse stranke kot en mož na branik. Toda varali smo se. Že zadnjič smo v dotičnem uvodniku povdarjali, da germanizacija Pittreichova procvita in gre v klasje le, ker padajo liberalci v „Slovenskem Narodu“, „Narodnem Listu“ in drugih liberalnih žurnalih S. L. S. in poslancem vedno v hrbet, kadar branijo slovenske sodnike in se protivijo vršeči se germanizaciji od strani najvišjih merodajnih krogov. Tudi to pot nismo našli odmeva od strani laži-narodnjakov in grobokopov slovenskih težnjev.

Že dopis v „Slov. Narodu“ z dne 2. oktobra med štajerskimi novicami namigava neresničnosti in podtikava našim poslancem strankarske namene. In kako podlo je tako očitje, spozna pač lahko vsakdo, ki le količkaj razume naše razmere. Če bi poslanci S. L. S. računali le na strankarstvo pri osebju naših sodišč, bi se nikdar ne bavili s tem vlevažnim vprašanjem, ker vedo, da je večina sodnikov nasprotnega, liberalnega mišljenja. To je pribito in se ne da utajiti. Zaradi tega mora pač vsakdo tembolj pritrditi poslancem častno priznanje, da delujejo v teh zadevah le iz zgolj narodnega, slovenskega stališča. Strankarstvo vmešavajo v vse te akcije slovenskih poslancev liberalci, ki škodujejo največ sodnim razmeram na Slovenskem in pospešujejo delovanje germanizatorjev naših sodišč.

Slepo se v vlevažnih vprašanjih družijo z — nemškimi poslanci in nemškimi listi. Začeli so gonjo tudi pri zadnjem koraku poslanca dr. Verstovška, katerega je storil v imenu stranke, in jo bodo končali v družbi z „Marburger Zeitung“, z Marckhlom in Wastianom. Dne 3. oktobra se prizna v dopisu „Slov. Naroda“, da že delujejo izdajalci slovenskih sodnikov na mlin Pittreichov. Notica v „Slovenskem Narodu“ bo še postala tako dalekosežnega pomena, da jo doslovno objavimo:

„Višjesodni predsednik Pittreich in slovenski sodniki. Zabeležili smo včeraj, kar sta poročala mariborska „Straža“ in ljubljanski „Slovenec“, da naj se je predsednik višjega deželnega sodišča v Gradcu o slovenskih sodnikih napram poslancu S. L. S. Verstovšku izrazil skrajno žaljivo, naravnost zaničljivo. Iz resnih sodniških krogov se nam piše, da je

popolnoma izključeno, da bi se bil eksclenca Pittreich okrivil tako prostaškega dejanja, vsled česa pa mora tudi za sedaj odpasti vsaktero razpravljanje in kritiziranje dotičnega, povsem neavtentičnega pogovora. Dasi slovenski sodniki vedo, da jim ni računati z benevolenco sedanjih mogotcev v justični upravi in dasi vedo, da se vse stori, da se o njih napačna, pretirana in lažnjiva poročila razširjajo in na višjih mestih tudi — verjamejo, brani jim vendar priprosti razum, smatrati zadevno poročilo za resnično. Ves pogovor je očitno potvorjen in prikrojen in usum S. L. S. in v podkrepitev njenih znanih napadov na slovenske sodnike. Pač pa pričakujejo slovenski sodniki, da Pittreich dementira; če se to ne zgodi, pečali se bomo podrobnejše s tem vprašanjem!“

Torej iz resnih sodniških krogov se piše „Slovenskemu Narodu“! Mi slutimo drugače; ta notica je naročena od Pittreicha, oziroma je vposlana po slovenskem sodniku, ki hoče braniti za dobro kupčijo eksclenco Pittreicha, ki je prišel v veliko zagato, ker je v svoji strasti kot germanizator preodkril izjavil svoje mnenje nasproti poslancu, ki ne požre mirno takih gorostasnih krivic. V dopisu „Slovenskega Naroda“ se povdarja, da je pogovor potvorjen in prikrojen „in usum S. L. S.“ To očitje zopet dokazuje, da višji krogi najlažje plavajo in nemoteno delujejo, če vržejo med slovenski narod strankarstvo, kakor hitro se začneja odpor radi sodniških razmer. Tokrat se jim ne bo posrečilo, o tem smo mi že danes prepričani in globoko uverjeni. Le žalostno je, da se da izrabiti slovenski sodnik v tako podle namene in da sprejme narodno-radikalni list od teh strani slične objave. Pribijemo še enkrat, da je dopis dne 3. oktobra v „Slov. Narodu“ iz Grada. Nadalnja pojasnila o tem novem dogodku justice na Slovenskem prepustimo posl. dr. Verstovšku.

Sodni dnevi kranjskih liberalcev.

Četrtekova popoldanska seja kranjskega deželnega zbora bo ostala gotovo vsem, ki so ji prisostvovali bodisi v zbornici, ali na galerijah, v nepozabnem spominu, a za celo politično javnost pomenja važen dogodek. Liberalci so doživeli ta dan svoj pravecni sodni dan. Poslanci S. L. S. so s silnimi zamahi razčistili politično atmosfero in razkrinkali vso liberalno grdobijo. Vstajali so poslanci S. L. S. drug za drugim in padalo je po liberalcih vdarcov, da so ti od osuplosti kar umolknil in niso našli niti besed v obrambo. Že v drugi seji letošnjega zasedanja so imeli poslanci večine z liberalci korenit obračun, toda četrtekova popoldan je bil še mnogo hujši. Vse kar so liberalne cajtenge skozi mesece nagromadile perfidnega, umazanega, zlobnega in nepoštenega o naši stranki in njenih voditeljih, je bilo brez pardona — razgaljeno in liberalci so bili osmešeni in osramočeni, kot mogoče še nikdar. Sejnica kranjskega deželnega zbora je odmevala nepopisnega navdušenja, in ovacije, ki so jih priredili poslanci S. L. S. svojim voditeljem, v prvi vrsti dr. Kreku, so bile tako krepke in pristrčne, da je nedopovedljivo. „Slovenec“ sam pravi, da je bil pravi užitek, prisostvovati nepozabnim prizorom.

Doletela je liberalce usoda pri razpravi o porotnih sodiščih. Predpoldanska seja, o kateri smo že kratko poročali, je bila bolj suhoparna in ni nudila nič izrednega. Popoldne je bil najprvo v razpravi zakon glede dopolnila zemljiških knjig s sprejetjem javne imovine. Po odslovljenju te zadeve je prišla na vrsto sestava porotnih listin.

Nekoliko predzgodovine: Porotne razmere so v Ljubljani, če vpostavimo mesto liberalcev nemškutarje, ravno take, če ne še slabše, kot pri nas v Mariboru. Liberalci imajo tam, kot pri nas nemškutarji svojo sigurno večino, zato gre „Slovenski Narod“, če se tiče kakšne politične zadeve, lahko brez skrbi pred poroto, kakor bi šla pri nas „Marburger Zeit.“, če bi jo tožil Slovenec. Mi pristaši S. L. S. smo na obeh krajih, v kolikor se tiče porote, brez varstva! Naše časopisje je izročeno najdivlješemu preganjanju, „Slovenec“ ali „Straža“ sta samoposebi umevno obsojena in mi si ne moremo poiskati niti zadoščenja. To nezdravo in krivično razmerje je posledica nepravilne in enostranske sestave porotnih listin. Dež. odbor kranjski — potreba bi bila nujna, da bi se tudi pri nas kaj zgodilo, vzeti bi si morali za vzgled

Trst — je zato razposlal na vsa županstva pokrožnico, s katero je poučil župane o sestavi porotne listine in zahteval poročila, kako se je to zgodilo. Že takrat, ko je bil ta odlok izdan, so zagnali liberalci huronski krik. Zbali so se za svoje časopisje, ki bi ne smelo več brez kazni, povsem imuno, psovati, blati, sramotiti, obrekovati in lagati ter so vpriporili proti dež. odboru divjo gonjo. Zahtevo so spravili sedaj ob zasedanju tudi v dež. zbor s tem, da so interpelirali deželnega predsednika, kaj misli radi omenjene okrožnice ukreniti proti kranjskemu dež. odboru.

In v četrtek popoldne je baron Schwarz odgovoril na to okrožnico. Rekel je, da dež. odbor ni prekoračil svojega delokroga, ker je smatrati okrožnico zgolj za pouk županov. O tem odgovoru je bila odprta debata, ki je prinesla za liberalce — sodni dan. Prvi je govoril dr. Krek. Z njemu lastno temeljitostjo in krepkostjo je razkril vse slabe strani naših porotnih sodišč in potem obračunal z liberalci tako, kot zna le on. Dotaknil se je tudi gonje, katero vodijo proti njemu že cele mesece liberalci pod vodstvom Kamile Theimerjeve ter razkrinkal vso liberalno podlost. Njegove besede so padale kot vdarci po liberalnih glavah in zvenijo marsikomu še danes po ušesih. Ker je govor značilen in poučen tudi za naše porotne razmere in ker razkriva vso zlobo liberalnih duš, ga priobčujemo v celoti.

Dr. Krek govori.

Porotna sodišča.

Porotno sodišče je pri nas zato zmagalo, ker je kriminalist Glaser zmagal nad Hyetom. Eden, ki je bil zgovornejši, ki je imel blesteč slog, je zmagal tu nad drugim. Da se je šlo za stvar, o kateri so bila mnenja zelo različna, se razvidi iz tega, da sta se še v kasnejši dobi, leta 1873, Schmerling in Lichtenfels uvedbi porotnih sodišč protivila. Porotna sodišča se tudi niso po vsej državi naenkrat vpeljala, ampak polagoma. Vprašanje, ali pomeni porotno sodišče nekaj vseskozi primernege in popolnega, je bilo že izpovedano dvomno. Pokazala je praksa, javno mnenje je tako, v slovstvu je to prodrlo, na celem kontinentu, v Avstriji, Nemčiji, Švici, Italiji je splošno prepričanje, da se porotna sodišča niso izkazala. Zahteva, da se porota reformira, je vedno bolj narasla, da imamo sedaj v večini teh držav znatne izpremembe pri tej instituciji in pri nas se je v gosposki zbornici sklenila reforma kazenskopravnega postopanja, s katero se znatno omeje porotna sodišča.

Temeljne hibe porotnih sodišč in potreba njihove reforme.

V čem tiči nasprotje, ki obstoja zoper porotno sodišče? Najprej moram odklanjati mnenje tistih, ki pravijo, da se laiški element v sodstvu sploh ne sme uveljavljati. To vprašanje je rešeno. Laiški prisodniki so se pri obrtnih, trgovskih, rudniških sodiščih dobro izkazali. Seveda so ti laiki strokovnjaki. Toda ne more se reči, da bi nestrokovnjaki, kjer je treba samo, da ima človek zdrav razum in pošteno srce, ne mogli pravega zadeti. To misel odklanjam. Nasprotniki laiškega elementa v vodstvu so sicer tudi v manjšini. Misel, ki je prodrila v moderni državi, ki jo je sprejel tudi vladni načrt preosnove kazenskega zakonika tudi v Avstriji, ki jo je gosposka zbornica tako v komisiji, kakor v plenumu že sprejela, je ta: naj se mesto porotnih sodišč, katera se omeje samo na gotov delokrog, uvedejo sicer prisodniška sodišča (Schöffengericht). Da bo stvar jasna, moram razložiti, v čem je bistveni razloček med porotnim in prisodniškim sodiščem. Pri poroti imajo porotniki sami pravico soditi, ne da bi bil sodnik navzoč, nobeden nima pravice besede in sveta, če sami izreče ne zahtevajo in sami sklepajo o krivdi in nekrivdi, ter nimajo dolžnosti, da bi svoji razsodbi z „da“ ali „ne“ pridejali kak razlog. Prisodniki-laiki pa sodijo v družbi s sodniki, po dogovoru s sodnikom, ki formalno pravo bolje pozna, po daljšem posvetu tako, da morajo za svoj pravorek navajati razloge. Reforma, kakor je mišljena danes v Avstriji, ima tak značaj: Imeli bomo enega sodnika pri okrajnih sodiščih, mesto kolegialnih mala prisodniška sodišča — dva sodnika in dva prisodnika — velika prisodniška sodišča — trije sodniki in trije prisodniki — porotna pa le za politične zločine, kar je popolnoma prav in pri zločinih, kjer presega kazni nad 10 let. Tako-li stoji preosnova kazenskopravnega reda. Kolegialna sodišča ostanejo pri prekem sodu, pri izjemnem stanju (šest sodnikov) in pri višji apelaciji.

Kje porota odpove in bistveni vzrok nje pomanjkljivosti.

Kje tiči tisti razlog, ki je dovedel justično upravo do misli na to preosnovo, ki je v Nemčiji in Švici že izpeljana? Tehnika porotnih sodišč je že sama po sebi pomanjkljiva. Porotniki nimajo dolžnosti povedati razloga, zakaj tako ali drugače glasujejo, ker jim manjka znanja formalnega prava, stojijo pod vtisom zagovornika, pred vsem pa pod vtisom one osebe, ki ima med njimi največ veljave. To je splošna prikažen. Iz tega se je razvilo to, da porotniki preradi oprostajo. Med njimi prevladajo lokalni vzroki, vzroki stanovskega ali političnega značaja, razlogi verskega in narodnega prepričanja. Tožba sedanjega justičnega ministra, o katerem je splošna sodba, da je dober jurist, je, da se v gotovih krajih obsodbe zaradi javne poneverbe, gotove vrste goljufij in v novjšem času detomora pri poroti sploh ne morejo doseči. Mi vemo iz priznanja justične uprave same,

da je državni pravdnik primoran, stvar tako zvito zavrtiti, da spravi slučaj pred sodnika, da ne pride pred poroto. Pri uboju na primer tam, kjer so porotniki, kjer je uboj navaden, obtoženca spoznajo krivega zgolj zaradi silobrana, tako da se obtoženec še sam čudi in ne verjame, da je prost. Nasprotno pa se zgodi, da se mora vsled pravoreka porotnikov odmerjati preostra kazen, na primer pri požigu in pri gotovih tatvinah.

Tiskovne pravde.

Najhujše je pa nekaj drugega. Tu se nahajamo na vulkanski točki in če prav smo tu na ognjenih tleh, želim, da bi se to kolikor mogoče mirno izpeljalo. To so hibe, ki se pokažejo pri porotah v tiskovnih pravdah. Splošna sodba, ne samo „kranjskega klerikalca“, ampak ogromne večine ljudstva v Avstriji in v odseku državnega odbora se je našla velika večina, da naj tiskovne pravde pridejo iz porote v prisodniško sodišče. (Dr. Tavčar: Nismo zoper to. Ironični klici pri večini.) Jaz hočem iz gosposke zbornice, kjer so se vsi sodniki in advokati za to izrekli, navajati, kaj odsek o tem pravi (govornik citira besedilo v izvirniku). Pravijo torej, da zlo pri porotnih sodiščih ni toliko v tem, da manjka porotnikom omike, ampak bolj, ker jim manjka dobre volje. Oni hočejo zlasti v političnih pravdah in sosebno še v tiskovnih, biti stranka in hočejo proti pravici oproščati ali obsoditi! Pomanjkanje značaja, ne toliko izobrazbe! Najzmernejši člani v komisiji v tem oziru so priznavali, da je to res, in trdili so tudi, da poleg tega pride tudi pomanjkanje razumnosti, politični, verski in narodni predsodki. Ako bodo imela to stvar v rokah prisodniška sodišča, bodo sodniki s poukom glede formalnega prava vplivali na prisodnike, bodo paralizirali sugestijo od strani kake posamezne osebe in bodo tako preprečili — te besede so se izrekle v odseku — prelomljene prispege, ki jo store porotniki.

Kako je pri nas?

Take so razmere. Zdaj pa moramo reči, da so te trditve, vpoštevajoč naše razmere, le resnične. (Veliko pritrdjevanje in pritrdilni veliki aplavz v celi zbornici in na galerijah.) Pri nas je „Narod“, če je tožen, oproščen, če je „Slovenec“ tožen, pa obsojen. (Viharno pritrdjevanje, vskliki in pritrdilni aplavz v zbornici in na galerijah.) V tej gotovosti, da se to zgodi, je rakrana našega javnega življenja! (Burno pritrdjevanje.) Mi iz teh razmer, iz tega barabstva ne bomo prišli prej, nego da se ta imuniteta, ki jo liberalno časopisje uživa, ne konča. (Ogromno pritrdjevanje.)

Kamilla Theimer in kdo stoji za njo.

Ker sem ravno pri besedi, je dobro, da se pri tej priliki vse pojasni. Hočem moje trditve dokazati na skrajno tipičnem slučaju: frišno in brez ovinkov hočem vse povedati in predložiti vaši sodbi. Znano je vam, kar vas bere nasprotne liste — jaz jih ne — kako iz mene in iz deželnega glavarja zadnji čas delajo krvave klobase. On je korumpiran, jaz pa sem nekaj Don Juan. Moje dožnanske šege in navade se v najbolj slikoviti obliki pripovedujejo in javnost se razburja. Jaz sem napade dotične osebe, ženske, preziral, sem potrpečel, se nisem nič branil, ampak, če se nazadnje zasađe krempelj v meso, če se mi hoče celo snesti košček kruha, ki ga imam, potem imam pravico, se braniti! (Nato izbruhne velikansk vihar aplavza v zbornici in na galerijah. Gromoviti vskliki: Živio dr. Krek! Živio dr. Šusteršič! Vmes klici najhujšega ogorčenja proti liberalcem.) Dotična oseba je meni nasproti rekla, da je zato šarila erotično stran v to prijateljsko razmerje nasproti meni, ki sem igral vlogo usmiljenega zdravnika histerične žene, je priznala meni sama, da je to zategadelj storila, ko sem jo opozarjal tudi na krivico, ki jo dela deželnemu glavarju, da je to vse zato, ker se jo je zagotovilo, da se ji ne more nič zgoditi, ker je le 8 klerikalcev med 36 porotniki! (Nepopisen ogromen vihar ogorčenja v zbornici in na galerijah. Klici: Škandal in Fej! Sramota! Ogorčenje se komaj poleže.) Ves ta boj proti „korupciji“ se je vodil zato, ker je le 8 klerikalcev med 36. In jaz moram reči: Če so bili gosposke od liberalne stranke razburjeni, ker se je njihovi stranki očitalo krivoprisežništvo, so lahko sedaj postali še bolj razburjeni, ko se laži in obrekovanja širijo z ozirom na zaupanje, da bodo porotniki svojo prisego prelomili. (Burno pritrdjevanje. Liberalci gledajo v tla.) Če se dobi v vasi stekel pes, se spravi proč, če fantje nagaajo in delajo po noči kravale, se ukrote. Mi pa, ki živimo v pravni državi, davek plačujemo tudi mi, plačam ga tudi jaz, da, mi ne moremo doseči pravice, ker je Glaser zmagal, ker imamo za razžalitve po tisku poroto, da kdo zavoljo tega krvavo trpi, to je žalostno, to izzivlje človeka! Vsak sodnik, če bi prišel k njemu in mu predložil taka očitanja, bi moral tako osebo obsoditi, in vsak tak bi v pravni državi moral obsojen biti, razen če je neumen. Sama povdarja — imam njena pisma v rokah — da le zato ne odstopi od svojih očitani, da le zato ne poda častne izjave, ker noče pustiti na cedilu tistih, ki za njo stoje! (V zbornici se vzdigne nov vihar ogorčenja. Burni vskliki: Škandal! Sramota! in drugi v zbornici in na galerijah.) Klečala je pred menoj, ko sem ji očital, da je pošla vlačuga, da je breznačajna lažnjivka, pisala mi je, da bi rada dala kapljo za kapljo krvi, če bi mogla storjeno storiti nestorjeno. Seveda, Ko pride v Ljubljano (obrnjen proti narodno-napredni stranki), pride v druge razmere, pa se laže naprej, — ker je le

8 klerikalnih porotnikov med 36! Jaz poznam šalo; priznam, dobro je včasih, če tudi voditelji kaj skusijo, če jih zadene ponižanje, dobro je za človeka, ki je včasih prehud, da vidi: Pazi, tudi ti si človek, tudi v tebi je takega blaga, da se ti lahko kaj primeri, toda to je preveč. Vsak nasprotnik mi mora pa pritrditi: razmere se lahko izpremene, potem se bo to lahko krvavo maščevalo. Tudi nasprotniku se ne sme krivica narediti, tudi naši porotniki ne smejo nasprotnika po krivici obsoditi, toda razmere so nezdrave — saj se nekateri že zagovarjajo, da je sodnji dan in to je vse sad tega, da je samo 8 klerikalcev med 36 porotniki. (Ponovno veliko pritrdjevanje.)

Kavalirstvo.

Utegnil bi kdo reči: Prijatelj, to ni kavalirsko, kar si danes naredil. Dobiš eno, dobro, dobiš drugo, tudi dobro, dobiš deseto, tudi še potrpiš, če pa skoči va-te da ti ne da dihati, potem kavalirstvo sem, kavalirstvo tje. V teh razmerah je edina obramba proti imuniteti, ki jo uživa liberalno časopisje, da se ji postavi nasproti imuniteta poslanca. Le ta razlika je, da se poslanec brani v interesu javnosti, javne morale in poštenja, liberalno časopisje pa se brani iz drugega stališča. (Klici: Za plotom!)

O krožnica deželnega odbora.

Iz tega tipičnega slučaja je razvidno, do česa lahko pridemo, ako se v takih stvareh, kakor je pravno postopanje, dela nepremišljeno. Napaka porote pri nas ne leži samo v strankarstvu, ampak tudi v tem, da je porotniška čast tako rekoč le enemu sloju zasigurana. Fakt je, da se preko gostilničarjev in štacunarjev, ki nekaj nemškega znajo, navadno ne dvigne nobeden do porotnika! Mi, ki zastopamo tu najširše plasti našega ljudstva in živimo v času enake in splošne volilne pravice, moramo zahtevati, da postane lahko porotnik tudi proletar! (Veliko pritrdjevanje, odobravanje in ploskanje.) Kam vodi cela stvar, če ima en sam sloj, ena sama stranka, v roki justico, ljudstvo pa ne dobi pravice, to je dobro znano. Iz tega se delajo revolucije! Najmanj pa je, da se zahteva, da se vsaj obstoječi zakon izvršuje. Župani delajo zapisnik porotnikov. Župani pa so pod vtisom, da, kdor nemško ne zna, ni za porotnika; pri okrajnih glavarstvih pa so, če je kak župan njim nevšečne ljudi vpisal, črtali. Tega trpeti ne moremo, ne le, ker ne odgovarja zakonu, ampak zato, ker se zato gode največje svinjarije v javnosti. In če je deželni odbor prišel do tega, da je župane opozoril, da se zakon ne izvršuje prav — zategadelj deželnemu odboru niso odgovorni — toda, če deželni odbor v javnem interesu gre in reče: Vi župani, izvršujte svojo dolžnost, kakor vam je zakon nalaga, in nam povejte, če ste jo izvršili — potem je deželni odbor storil nekaj dobrega.

Držimo skupaj!

Prisrčno sem hvaležen poslancu tovarišu Ribnikarju, da mi je dal priložnost danes to povedati! Želim, da bi se iz te debate izčistile naše razmere, da bi vsaj kot ljudje skupaj živeli drug pri drugem. To je korist dežele in naroda. Če pa to ni mogoče, potem mi fantje, kar nas je, skupaj držimo! (Gromoviti aplavz, ne pojenjaajoče odobravanje in navdušenje.) Naj kdo drugi v zaupanju v prisegolovstvo dela, kar hoče, mi stojimo: Ein Soldat, treu und brav! — vsi eno! (Velikanske ovacije dr. Kreku in ponovne ovacije deželnemu glavarju. Viharno navdušenje. Govorniku čestitajo.)

Govor priljubljenega voditelja je vzbujal viharje navdušenja, ki se ob koncu kar ni hotelo poleči. Vedno znova so poslanci S. L. S. prirejali svojemu voditelju burne ovacije. Liberalci so pa vsi poparjeni molčali. Silne dr. Krekove obtožbe so jim zamašile usta in osramočeni so ždeli pred se. Toda mera njihove bridkosti še ni bila polna. Prišlo je še huje. Ob koncu debate je govoril dr. Lampe. Tudi on je bral liberalcem, ki se skrivajo za imuniteto svojega časopisja, take, da si jih bodo zapomnili. Rekel je med drugim:

„Znano je, kakšna nečuvstva gonja se je v teh zadnjih časih po nasprotnem časopisju godila. Noben poslanec liberalne stranke ni imel poguma, da bi te strašno žaljive in skrajno podle napade podpisal, in zato so si izbrali histerično ženo, ki so si jo naročili. (Buren, hrupen vihar ogorčenja v zbornici in na galeriji; viharni fej-klici in drugi. Ženski predpasnik mora kriti dejanja narodno-napredne stranke. (Živahno pritrdjevanje.)“

Vrhunec pa je dosegla liberalna sramota, ko je dr. Lampe ob koncu svojega govora z žgočo ironijo na liberalce, ki so si izvolili za svojega komandanta žensko, citiral neko pesem iz časov, ko so se ostanki Napoleonove armade vračali iz Rusije:

„Trommler ohne Trommelstock (Veselosť).
Govornik se obrne proti dr. Tavčarju.)
Kürassier im Weiberrock, (Viharna, dolgotrajna, hrupna veselost v zbornici in na galerijah. Globok molk na narodno-napredni strani.)
Ritter ohne Schwert (Ponovna veselost).
Reiter ohne Pferd (Viharen smeh).
Fähnrich ohne Fahn,
Flinten ohne Hahn (Bučna veselost).
Büchsen ohne Schuss,
Fussvolk ohne Fuss (Velikanski smeh).
Feldherr ohne Witz (Nepopisna veselost, buren smeh po zbornici in na galerijah).
Stückleut' ohn' Geschütz,
Wagen ohne Rad,

Alles müd und matt.
Kranke ohne Wagen,
So hat sie Gott geschlagen.
(Viharna veselost, burno ploskanje.)
(Se enkrat proti dr. Tavčarju):
Trommler ohne Trommelstock,
Kürassier im Weiberrock!

Bučen smeh se kar ni hotel poleči. Liberalci so bili osmešeni do kosti.

Ko je prišel v zbornico zopet mir, je bil predlog S. L. S., da se vlada pozivlje, naj ukrene vse potrebno za preosnovo porotnih sodišč, sprejet, liberalni, ki je izrekal deželnemu odboru grajo, odklonjen. Po nekaterih manjših zadevah je prišel na vrsto proračun. Debato je uvedel dr. Krek z daljšim, globokozamišljenim govorom, katerega radi pomanjkanja prostora žal ne moremo priobčiti obširnejše. Po dr. Krekovem govoru je bila seja zaključena.

V petek, dne 3. t. m., je bila zopet predpoldne in popoldne seja. Glavni del je zavzemala proračunska debata. Med poslanci S. L. S. in liberalci so se bili ostri besedni boji, pri katerih so jo pa vedno skupili liberalci, ki se ne morejo odvaditi, da bi ne opravljali in obrekovali. Prvi je govoril k proračunu dr. Triller. Odgovarjal mu je dr. Lampe. Potem je govoril dr. Tavčar. S prozornim namenom je skušal potegniti v debato „Ljudsko posojilnico“ in je tudi očitil S. L. S., da je prelomila kompromis glede volilne preosnove za mestne skupine. Dobil pa je dr. Tavčar odgovor, kakoršnega je zaslužil. Dr. Šusteršič in dr. Lampe sta ugotovila, da ni S. L. S. prelomila nobenega kompromisa, ker se ni nobenega sklenilo in sicer radi zahrbtnega postopanja liberalcev. Tavčar je bržčas slutil, kaj bo prišlo, zato je — zbežal. Samo pokukal je v zbornico, potem jo je pa odkuril, da ni slišal tega tretjega obračuna. Bržčas so ga spreletavali še mravljinici, ko se je spomnil četrikovega popoldneva in mu je še vedno brnelo po ušesih: „Kürassier im Weiberrock“, zato ga rajši ni bilo blizu.

Po markantnem govoru dr. Kreka je dež. glavar seja prekinil za četrt ure in se je nadaljevala nato sprecialna debata, ki je trajala do 2. ure zjutraj. Burni so bili prizori pri govoru dr. Zajca, ki je na podlagi citatov iz „Učiteljskega Tovariša“ dokazal, da ima dež. odbor prav, ako takemu učitelstvu ne da podpore. Poslanec Ribnikar je z mehklici nesramno žalil poslance S. L. S., nakar je bil izključen od treh sej, istotako Gangl, ki je v svojem govoru klical: „V svetem pismu stoji zapisano, da ni Boga.“ Na to mistifikacijo svetega pisma je bil poslanec Gangl spoden iz zbornice. Seja je trajala do 2. ure zjutraj.

Politični pregled.

Ministrski svet.

Dunaj, dne 3. oktobra. Danes dopoldne ob 11. uri se je vršila skupna ministrska konferenca, katere sta se udeležila tudi šef generalnega štaba baron Conrad in admiral Haus. Konferenca se je bavila najprej z vprašanjem sklicanja delegacij, ki se sestanejo zadnji teden meseca oktobra ali pa začetkom novembra. Zborovala bodo najbrže dva do tri tedne. Pred vsem se predlože delegacijam naknadni krediti za refundacijo stroškov v dobi vojaške pripravljenosti, ki znašajo okrog 464.000.000 K. Opoldne je bila seja prekinjena, nadaljuje se popoldne in morda še jutri. Določila bo skupni proračun od dne 1. januarja do dne 30. junija 1914 in se bo posvetovala o vojaških zahtevah. Trdi se, da se bo v principu rešilo le vprašanje zvišanja rekrutnega kontingenta. Najbrže bodo obveljale zahteve vojne uprave. Tudi revizija trgovskih odnošajev z balkanskimi državami pride na razgovor. Poznejše poročilo:

V petkovi seji skupnega ministrskega sveta se je dosegel v vseh vprašanjih sporazum. Sklep se je bil ob 10. uri. Grof Tisza se je izrazil napram nekega žurnalistu: Določili smo skupni budget. Ministrski svet je prišel v vseh principijelnih vprašanjih do popolnega sporazuma. List „Neues Wiener Tagblatt“ je izvedel, da je namenjeno sklicanje delegacij na dne 17. novembra. Slovesna otvoritev delegacij s prestolnim govorom se baje vrši dne 18. nov.

Pašič na Dunaju.

Dunaj, dne 3. oktobra. Srbski ministrski predsednik Pašič je imel ob 10. uri dopoldne nad eno uro trajajočo konferenco. Vpisal se je nato v kabinetski pisarni v sprejemno polo in posvetoval z ravnateljem kabinetne pisarne Schiessloma. Opoldne se je sestel s srbskim poslanikom Jovanovičem in pozneje z ravnateljem dunajskega Bankvereina, Popperjem, ter generalnim ravnateljem Hahnem v zadevi orijentskih železnic. Po konferenci z Berchtoldom je izjavil Pašič: „Pri nas v Srbiji imamo najboljšo voljo in željo, da končno prijateljsko uredimo svoje razmerje napram Avstriji. Vsa politična vprašanja, v katerih smo bili različnega mnenja, so rešena, in med nami je urediti samo še vprašanja komercialnega in prometno-tehničnega značaja. V tem oziru ne obstojajo načelna nasprotstva. Smatram za gotovo, da se bo našel način, ki bo združeval naše medsebojne interese v pravični meri. Dobil sem prijeten vtisk in prepričanje, da vlada tudi na avstrijski strani dobra volja za definitivni sporazum. Delujem v sporazumu z Jovanovičem, ki bo vodil nadaljna pogajanja. Stvar je v najboljših rokah.“

V soboto zjutraj ob 9. uri je šel Pašič v spremstvu gospodov srbskega poslaništva na vzhodni kolodvor, kjer se je zbrala skupina srbskih in hrvaških dijakov in nekaj dam, ki so ga pozdravili z živio-klici. Po poslovitvi od gospodov poslaništva se je odpeljal proti Belgradu. Slučaj je nanese, da se je z istim vlakom tudi odpeljal slavnj bolgarski general in šef generalnega štaba, Fičew, v Sofijo.

Knez Karol Schwarzenberg †.

V soboto, dne 4. t. m., je umrl v Pragi knez K. Schwarzenberg, potomec slavnega zmagovajca nad Napoleonom v bitki pri Lipskem l. 1813. Ranjki je igral v češki politiki vodilno vlogo. Bil je voditelj konservativnega plemstva in odlični govornik. Bil je seveda član gosposke zbornice in vedno zaveden Čeh.

Turško armadno povelje. — Napoved novih vojn.

Carigrad, dne 3. oktobra. Generalisimus Izzet paša je izdal na turško armado dnevno povelje, v katerem naznanja sklenitev miru med Turčijo in Bolgarsko. Dnevno povelje pravi nadalje: Naša armada naj vstraja na začetni poti. Že bližnja bodočnost dovede lahko turško vojsko do večjih uspehov in lahko se zgodi, da turška vojska zopet pribo-ri, kar je bilo izgubljenega.

Raznoterosti.

„Slovenski klub“ štaj. deželnega zbora je imel danes sejo, v kateri je dal duška ogorčenju nad neresnim postopanjem nemške večine in zahrbtnim ravnanjem cesarskega namestnika. Na sklep nemške večine se je odgovorilo, da se ga sprejme z modifikacijami, od katerih Slovenci ne morejo odstopiti.

Iz poštne službe. Iz Judenburga v Maribor je na lastno prošnjo premeščena poštna oficijantinja T. Sladek.

Iz učiteljske službe. Na štirirazrednici v Konjicah, drugi plačilni razred, je oddati službo učiteljice. Prošnje do 1. novembra na krajni šolski svet v Konjicah.

Častni občan. Občina Partinje pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je v svoji seji dne 21. septembra 1913 imenovala svojim častnim članom velečastitega gospoda Josipa Janžekoviča, župnika pri Sv. Lenartu v Slov. gor., v zadoščenje za nečuvne napade in psovke v nemških in nemških časniki.

Izredna deželna podpora za štajersko učitelstvo. Že svoječasno smo javili, da je štajerski deželni odbor v lastnem delokrogu sklenil, da se podeli štajerskemu učitelstvu enkratna podpora v celokupnem znesku po 300.000 K. Izplačevanje teh podpor, ki je bilo namenjeno s 1. oktobrom, se prične v bližnjih dneh. Deželni odbor je to odredbo že naznanil deželnemu šolskemu svetu, ki bo sedaj ukrenil potrebno, da bodo davkarje izplačale te podpore.

Poštnemu upravitelstvu glavne pošte v Mariboru. Piše se nam: Pretečeni četrtek zvečer sem oddal na mariborski glavni pošti rekomandirano pismo. Uradnica sem ogovorila, samo ob sebi umljivo — slovenski. Ta pa me debelo gleda in mi na opetovana vprašanja ne da nobenega odgovora. Vprašam še enkrat slovenski; nato pa mi pravi uradnica, nemški, če ne želim tega in tega. Ker sem videl, da me je razumela ter sem imel vtis, da mi nalašč noče odgovoriti, vprašam jo, če ne zna slovenski. Nato se mi moško odreže: „Slovenisch versteh' ich nicht!“ Sicer se mi je enkrat pripetil sličen slučaj tudi že na kolodvorski pošti z nekim uradnikom, dasi so mi tu sicer vedno slovenski postregli. Vprašamo poštno upravitelstvo, ali imamo Slovenci pravico, občeovati s poštnim uradom v svojem jeziku, ali moramo pustiti norčevati se s seboj od vsakega ekspedienta? Zahtevamo brez pardona, da se napravi red v tem oziru! Kaj bi se zgodilo poštnemu uradniku v kakem slovenskem kraju, kjer ni niti enega Nemca, če bi Nemcu na nemško vprašanje dejal: „Ne znam — nemško!“ Izginil bi kot kafra. Tisti uradniki, ki res ne znajo slovenski, ne spadajo na Spodnještajersko, nego v zgornještajerske hribe, ker niso zmožni za svoj posel med nami. Uradnik, ki pa zna slovenski, pa noče nalašč s slovenskimi strankami slovensko občeovati, sploh noče službe vršiti. Ali misli poštno upravitelstvo v Mariboru, da je tudi trgovsko ministrstvo že vsenemška domena? Se moti korenito! Zahtevamo zmožnih in službo točno vršočih uradnikov pri pošti. Slovenci, poslužujte se v občeovanju s pošto izključno svojega jezika in ne zapostavljajte samih sebe. Na ta način bomo onemogočili — nemško uradništvo tam, kjer nima mesta. V vsakem slučaju pa, kadar bi se vsiljevala tevtonščina, napravite pritožbo na poštno direkcijo. Bomo videli, ali bo izdalo, ali ne. Ne zaničujemo se sami!

K današnji številki smo priložili prospekt veletrgovine za sukneno blago M. Tomec v Mnichovem Hradištu. Ker je tvrdka na dobrem glasu, jo priporočamo!

Štajersko.

Maribor. V petek po noči se je obesil na podstrešju svoje hiše vrtnar Anton Kleinschuster. Govori se, da so ga gnale finančne težkoče v smrt.

Sv. Trojica v Halozah. Dne 3. t. m. je umrl po kratki mučni bolezni gospod Lranc Žirovnik, bivši dolgoletni župan v Kozmicah in sedanjí načelnik cerkvenega konkurenčnega odbora. Pokojni je oče

velezaslužnega častitega gospoda Petra Žirovnika v Št. Vidu niže Ptujja. R. T. P.

Slov. Bistrica. Ga že imajo! Naši slavni mestni občinski mogotci, vsi doma iz tevtoburških gozdov, so imenovali in svoji zadnji občinski seji Petra Roseggerja za častnega občana. Še Mahnert manjka v tej lepi družbi.

Polzela. (Neurje.) V soboto, dne 27. septembra smo imeli pri nas silno neurje. Pri tem je udarila strela v električno napravo tovarne Pryma in jo zelo poškodovala. Škoda znaša nad 2500 K.

Sv. Jurij ob južni železnici. V soboto, dne 27. septembra, je med silnim neurjem treščilo v gospodarsko poslopje Antona Žgonca, ki je do tal pogorelo. Uničene so tudi vse zaloge krme in vsi poljedelski stroji. Le živino so rešili. Trška in okoliška požarna bramba sta neumorno gasili. Škoda znaša pa nad 4000 K, ki je le deloma pokrita, ker je bil lastnik le z 2000 K zavarovan.

Celje. V petek, dne 3. t. m., je umrl celjski mestni blagajnik Rudolf Lang v 44. letu svoje starosti. Umrl je bil velik Nemec pred Bogom in ljudmi.

Sv. Martin pri Velenju. Gledališka igra „Turški križ“ se na splošno željo ponovi prihodnjo nedeljo, dne 12. oktobra ob 3. uri popoldne v Društvenem Domu. Pridite!

Naše prireditve.

Maribor.

Sobotno zborovanje je prav dobro izpadlo. V prostorih Zadržne Zveze se je zbralo po 8. uri prav lepo število mariborskih Slovencev in Slovenk, tako, da je bil obsejni prostor poln. Otvoril je shod v imenu S. K. Z. dr. Korošec, ki je povdarjal, da je zborovanje namenjeno dvem našim organizacijam: Orlom in našim delavcem. G. Žebot je govoril o nedeljskem napadu na Orle ter je v ostrih besedah obsojal početje nemške in nemškutarske druhal, kateri so se bili pridružili naši slovenski liberalci. Ob koncu je predlagal sledečo resolucijo, ki je bila pozneje soglasno sprejeta:

„Slovenci, zbrani na protestnem shodu v Mariboru dne 4. oktobra 1913 prvič odločno protestirajo proti sklepu mariborskega mestnega sveta z dne 14. decembra 1908, s katerim se prepoveduje nam Slovencev pošnja slovenskih narodnih društvenih znakov in razobešanje slovenskih zastav v Mariboru ter pozivajo vlado, da ta protipostavni sklep mestnega sveta razveljavi. Drugič zahtevajo podžavljenje mestne policije. 3. Pozivajo vlado, da nam Slovencev zajamči prosto udejstvovanje našega narodnega prepričanja.“

Dr. Verstovšek je krepko obračunal z vladajočo mestno kliko ter pozival Orle, naj neustrašeno stopajo po začrtani poti. Končal je: „Le naprej, se bodo tudi rudečih sraje privadili!“ Oba govora sta vzbudila gromko pritrdjevanje. Nato se je pričel drugi del zborovanja, namenjen J. S. Z. Dr. Veble iz Celja je v daljšem, globoko zamišljenem govoru slikal naše delavske razmere in povdarjal važnost in pomen J. S. Z. G. Žebot je pozival k živahni agitaciji. Dr. Korošec je v zaključnem govoru govoril o pogajanjih za delazmožnost deželnega zbora. Izrazil je prepričanje, da večini sploh ni resno za delovanje deželnega zbora. Finančne razmere dežele so tako desolatne, da si večina radikalne sanacije sploh ne upa začeti, ker stojimo že itak pred volitvami in ker večina z zvišanimi dokladi noče v volilni boj. Toda tudi izboljšanje stanja učiteljev in deželnih uradnikov hoče večina s svojim intrasigentnim zdržanjem prepričati. Pri tem jim je v zadnjem času vestno pomagala vlada. Pogajanja se vodijo očitno na ta način, da se zvali krivda iz lastnih ramen na Slovence, kar se pa ne bo posrečilo. Med splošnim navdušenjem je bil nato shod zaključen.

Ptuj.

V našem mestu in okolici je mnogo delavstva, ki dosedaj še ni bilo pri nobeni organizaciji. Naša stranka, ki skrbi, da se vsi stanovi združijo v dobre organizacije, je za ptujsko delavstvo ustanovila skupino Jugoslovanske Strokovne Zveze. Včeraj, dne 5. oktobra, se je vršilo ustanovno zborovanje. Shod je otvoril predsednik štajerskega okrožja, Fr. Žebot. Naš državni poslanec dr. Korošec nam je govoril o potrebi, da se krščanski delavci strnemo v posebno organizacijo in ta je Jugoslovanska Strokovna Zveza. Govornik nam je povedal, kako liberalci in socialni demokratje gledajo samo na to, da bi se delavci zasužnjili židovskim voditeljem socialne demokracije in liberalizmu ter se izžemali celo življenje. Predsednik Žebot je še nato priporočal posebno kmečkemu delavstvu vstop v novo organizacijo, na kar se je izvolil odbor skupine. Predsednik je Fr. Ribič, blagajnik pa Fr. Ver, pri katerih se naj delavci oglašijo glede pristopa.

Nato se je vršil občni zbor ptujskega Orla. Predsednik državni poslanec Brenčič je iskreno pozdravil vse navzoče. Načelnik Janžekovič je poročal o delovanju Orla. Dr. Korošec je priporočal mladeničem, naj pristopijo, starišem pa, naj ne branijo svojim sinovom vstop k Orlu. Le pri naših organizacijah bo našla mladina pravice za življenje in bo ostala poštena. Govorila sta še brat Žebot imenom mariborskih Orlov in br. Menoni imenom ptujskih Orlov, ki odhajajo k vojakom. Predsednik Brenčič je nato z zahvalo vsem govornikom in udeležencem zaključil lepo uspešno zborovanje. Ob koncu zborovanja nas je obiskal tudi predstojnik Mestnega urada, dr. Gürtler.

Zahvala.

Podpisani Anton Remic, gostilničar in posestnik v Mariji Nazaret šteje si v prijetno dolžnost, kot stric prerano umrlega bogoslovca gospoda

Joškota Remica,

se na tem mestu pristočno zahvaliti prečastitemu gosp. finitorju in gvardijanu Cherobinu Tušek za njegovo požrtovalno tolažbo kakor za njegove brez brojne obiske v težki in pogubni bolezni rajncega in ne najdem primirnejše zahvale kakor: Bog plačaj!

Zahvaljujem se dalje iskreno mozirskemu župniku, prečast. gosp. Fišerju za ganljivi, obenem tolažilni govor, toraj tudi Vam prečast. gosp. župnik Bog plačaj! Zahvaljujem se dalje še vsej prečast. ostali duhovščini, ki je rajncega Joškota tako častno položila v hladno podzemeljsko celico.

Zahvaljujem se še vrlim nazarskim fantom in nosilcem rajncega ter darovalcem lepega kinčnega kakor dekletam, ki o vile lepe vence, in konečno še vsem sosedom in faranom ki so spremili rajncega k večnemu počitku.

Vsem in vsakemu posebej srčna hvala!

Marija Nazarje, 1. okt. 1913.

Anton Nemc.

Divje kostanje, suhe gobe

v vsaki množini, na drobno in debelo, kupuje po najvišjih cenah trgovec Ignac Tischler, Tegetthoffova cesta 19, Maribor.

Belilnica voska, obrt medu in voščenin

Franc Cvilak, Slov. Bistrica

se priporoča prečast. duhovščini in slav. občinstvu. Zaloga kapljenega in precejnega medu, medice in medenjakov. Zaloga rumenega in obledenega voska, voščeni sveč, voščeni svitki, stearinovih, cerkvenih in namiznih sveč v vsaki velikosti.

94

Najboljši in najcenejši klobuki

se dobijo samo pri

Fr. Placotta : Ptuj,

Minoritski trg 4.

Nasproti slovenski cerkvi. — Popravila točna. Solidna postrežba.

95

A. VIHER

Koroška ceste 53 Maribor Hengasse 2 in 4

se priporoča v izdelovanje vseh v to stroko spadajočih mizarskih del, kakor: za stavbe hiš, pohištvo za stanovanja, šole, cerkve, prodajalne in pisarne; izdeluje portale in prevzame vsakovrstna popravila. Strogo solidna, najcenejša in hitra postrežba.

Kuharica,

ki je dolgo let služila v župnišču ter zna za gospodo in družino kuhati, se išče Zdrave in primerno stare osebe najpišejo na „Oskrbništvo grajske Bežigrad, pošta Stori pri Celju. Zahteva se popis dosedajnega službovanja s prepisi spričeval.

193

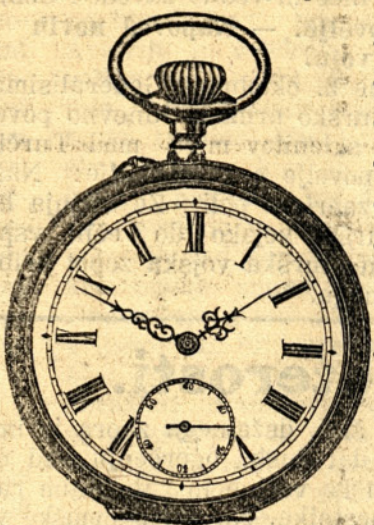
Višjega štabnega zdravnika in fizika dr. Schmida znamenito

olje za sluh

odstrani hitro in temeljito nastalo gluhost, tečenje iz ušes, šumenje po ušesih in naglušnost tudi ako je že zastarano. Steklenica stane 4 K z navodilom o uporabi. Dobiva se samo v lekarni „Zur Sonne“, Graz Jakominiplatz 14.

Pozor! URE

repasirane s pismenim jamsivom:

Pristna srebrna ura K 7.—
Pristna srebr. ura ženska K 7.—
Pristna srebrna verižica K 2.—
Pristna srebrna verižica

damska K 3-40

Zlata ura K 28.—

Ker sem kupil iz Švice celo tovarniško zalogo bom prodajal repasirane ure po zelo nizki ceni.

Očale! Budilke! Uhane!

Urar, očalar in zlatar

Frano Bureš Maribor

Tegetthoffova cesta št. 39

Velika narodna trgovina

Karol Vanič, Celje

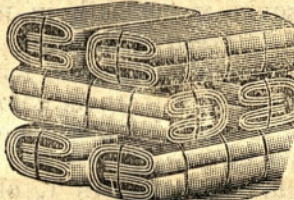
Narodni dom

priporoča bogato zalogo manufakturnega in modnega blaga, posebno krasne novosti za ženske in moške obleke po zelo

znižani ceni!

Ostanki pod lastno ceno

Postrežba točna in solidna! Vzorci na razpolago.

IVAN TEMERL

stavbeni in strojni ključavničar, Maribor, Brunngasse 6, tik hotela „Mohr“;

prevzame montiranja vsake vrste, ter popravila parnih strojev, parnih napeljav, sesalnih napeljav, brizgaln vsake vrste, trgarska dela iz železa in kovine. 97 Točna postrežba.

Štajerske slivovko

tropinovec, brinjevec, vse vrste likerjev ter

medicinalna žganja

in sicer štajerski konjak, borovničev, vnsko žganje, žganje iz šipkovih jagod priporoča

edina žganjarna v Celju

lastnik **R. Diehl.**

Loterijske številke.

Gradec	1. oktobra 1913	2	8	33	69	89
Line	4. oktobra	20	23	1	40	28

Redka prilžnost

1000 komadov flanelodej široke 1-20 cm, dolge 1-50 cm po K 1'50.

Priporočam tudi svojo veliko zalogo zimskega blaga za moške in ženske obleke po jako nizkih cenah!

Pričakujoč obilnega obiska se beležim

Jožef Ullaga, Maribor ob D.

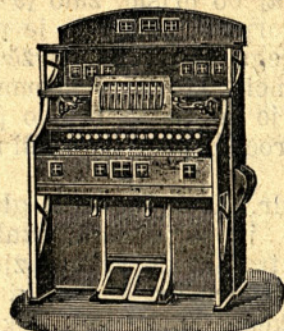
Tegetthoffova cesta št. 21.

Karol Tratnik

se priporoča kot

špecialist v izdelovanju cerkvenega orodja in cerkvene posode, kot monštranc, kelihov itd.

Maribor, Pfarrhof-gasse 3.

Josip Brandl,

izdelovatelj orgel

v Mariboru o. Dr.

izdeluje cerkvene orgle v vsaki velikosti zelo solidno delo. —

Prevzame uglasbo, popravilo in prestavbo starih orgel. — Izdeluje harmonije najboljše kakovosti evropskega in ameriškega sistema za cerkve, šole in zasebno rabo po nizki ceni.

Transponirharmonista z 28 akordi.

Proračuni in katalogi brezplačno in poštne prosto.

Demetrij Glumac

Glav. delavnica: **bakrar** Maribor,

Podružnica: Ptuj,

Kasarnska ulica 9

Sarnitzgasse 11

se priporoča za vsa v njegovo stroko spadajoča dela, kot montiranje parnih kotlov za parne stroje barvarnice, belilnice, tovarn za usnje in sveče, za parne in vodovodne naprave v bakru in železu.

Perilni kotli in kotli za žganje vedno v zalogi. Peronospora brizgalnico lastnega izdelka. Kupujem po najvišji ceni staro kovino, baker, medenino in cin.

Popravila vsake vrste točno in zelo po ceni. 98

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

registrov. zadruga z neomejeno zavezo

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadno po 4 1/2 %, proti trimesečni odpovedi po 4 1/2 %. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so pošt. hran. pošto (97.078) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5 %, na vknjižbo sploh po 5 1/2 %, na vknjižbo in poroštvo po 5 1/2 %, in na osebni kredit po 6 %. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne izven praznikov. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica šte. 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo).